

Julkisen hallinnon suositukset

Pekka Niemi

JHS-projektipäällikkö

Valtiovarainministeriö, KuntaIT-yksikkö

26.5.2010

Tästä on kysymys!

JHS-järjestelmän historiaa

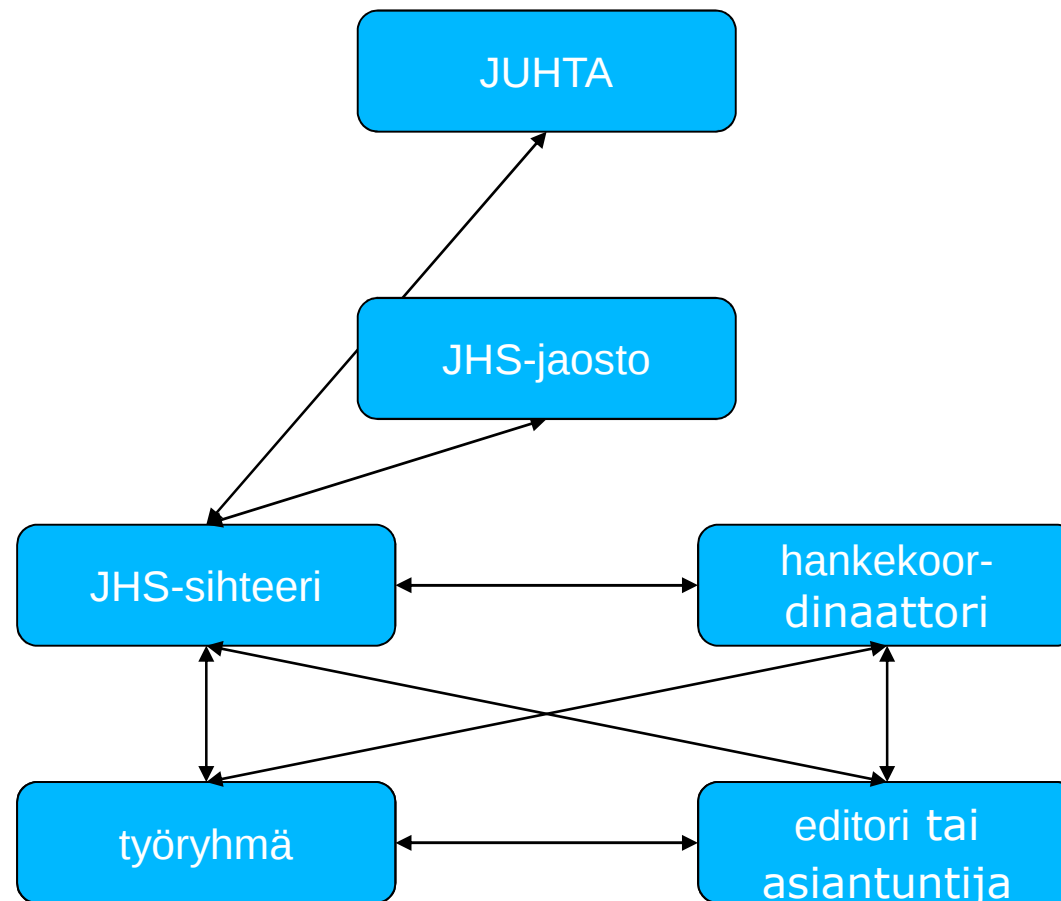
- Valtioneuvosto päätti valtionhallinnon sisäisistä standardeista 7.9.1977
- Valtiovarainministeriö vahvisti valtionhallinnon standardit (VHS), joita sai ostaa Valtion painatuskeskuksesta
- Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta JUHTA perustettiin asetuksella 7.10.1988 sisäasiainministeriöön
- VHS-standardit muutettiin julkisen hallinnon suosituksiksi (JHS) 1992, suositukset vahvistaa JUHTA
- JUHTA ja JHS-järjestelmä siirrettiin sisäasiainministeriöstä valtiovarainministeriöön 1.1.2008

JUHTA, JHS, ...

JHS jargon for dummies :)

”The big picture”

JUHTA, JHS, etc., yms.

JUHTA

- Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta
- Toimii valtiovarainministeriön yhteydessä, jäsenistö koostuu ministeriöiden, kuntien (pariteettiperiaate), Suomen Kuntaliiton ja KELAn edustajista. Lisäksi neljä pysyvää asiantuntijaa, joista yhtenä tietosuojavaltuutettu.
- Tehtäväkenttä on laaja, yksi tehtävistä on julkisen hallinnon tietotekniikan edistäminen => JHS-jaosto
- Asettaa JHS-jaoston ja ohjaa sen toimintaa
- Vahvistaa JHS-jaoston toimintasuunnitelman ja JHS-suositukset
- Linkkinä JHS-jaostoon toimii jaoston puheenjohtaja ja JHS-sihtööri

JUHTA, JHS, etc., yms.

JHS-jaosto

- JHS- eli julkisen hallinnon suositukset
- JUHTAn pysyvä toimielin ohjaamaan suositusten laadintaa
- Jäsenistö ministeriöistä, kunnista (pariteettiperiaate), Suomen Kuntaliitosta ja useista organisaatioista
- Valtiovarainministeriön KuntaIT-yksikkö ohjaa JHS:ien valmistelu- ja jakelutyötä sille annetuissa puitteissa
 - JHS-sihteerin virka on KuntaIT:ssä

JUHTA, JHS, ...

JHS-sihtööri

- toimii JHS-jaoston sihteerinä
- koordinoi, ohjaa ja tukee suositusten laadintaa, osallistuu itsekin laadintaan
- raportoi JUHTAlle ja JHS-jaostolle
- vastaa yhteys- ja tiedotusasioista, suositusten tukemisesta ja JHS-toiminnan kehittämisestä
- koordinoi JHS-sihteeristöpalvelua (tiivis yhteistyö)
- koordinoi tilaukset ja huolehtii kaupallisista suhteista JHS-sihteeristöpalveluun

JHS-sihteeristöpalvelu

- JHS-sihteeristöpalvelu
 - ulkoa ostettu palvelu
 - tukee JHS-sihteerin ja työryhmien toimintaa
- Palvelun kautta
 - hankekoordinaattori / viestintäavustaja
 - tekniset kirjoittajat ja itsenäiset asiantuntijat hankkeisiin
 - JHS-suositusten palautekierros ja julkaisu
 - mahdollisuus palkata asiantuntijoita nopeasti

JHS-sihteeristöpalvelu...

- Työryhmävaiheessa tai palautekierroksella olevat JHS-suositushankkeet
 - JHS 162 Paikkatiedon mallintaminen -päivitys
 - JHS 159 ISO OID -yksilöintitunnuksen soveltaminen julkishallinnossa -päivitys
 - Arkkitehtuurimenetelmä
 - Paikkatietojen sisältöpalvelut
 - Kunnan Paikkatietopalvelurajapinta (KuntaGML)
 - Kantakartan mallinnus ja tiedonsiirto (KuntaGML)
 - Asemakaavan mallinnus ja tiedonsiirto (KuntaGML)
 - Paikkatiedon tietotuotemäärittely
 - Julkisen hallinnon standardisalkku
 - JHS 145 Palvelutietojen ryhmittely ja osoitteet asiointia varten monta toimialaa kattavissa julkisen sektorin portaaleissa –päivitys
 - Paikkatiedon tietotuotemäärittely

JHS-järjestelmä

Yleiskuvaus

JHS-järjestelmä

- Voimassa olevia suosituksia tällä hetkellä 50 (<http://www.jhs-suositukset.fi/>)
- Tavoitteet
 - Hyvien käytäntöjen levittäminen
 - Yhteentoimivuuden edistäminen
 - Sähköisen hallinnon ja asioinnin kehittäminen
- Keskeiset periaatteet
 - Nopeus
 - Avoimuus
 - Vaikuttavuus

Painopistealueet

- **Tietojärjestelmien yhteentoimivuus**
 - Tiedonsiirrossa tarvittavat metatiedot, yhteiset rajapinnat ja niiden hallinta, tietorakenteet, koodistot ja sanastot, sähköistä asiointia ja hallintoa tukevat palvelut
- **Yhteisten tietovarantojen hyödyntäminen**
 - Kertaalleen kerätyn tiedon käytön edistäminen, päällekkäisten rekisterien vähentäminen, liittymät palveluiden kehittämiseen
- **Asiointikäyttöliittymät**
 - Monikanavaisuus, yhtenäisyys ja esteettömyys
- **Tietojen käsittelyyn liittyvä tietoturva ja tietosuoja**
 - Kaikissa suosituksissa huomioitava niiden vaikutukset tietoturvaan ja tietosuojaan
- **Palvelujen kehittämistä tukevat hyvät käytännöt**
 - Paikallisesti kehitettyjen hyvien käytäntöjen levittäminen kansallisesti

Laadintaprosessi

- Kuvattu suosituksessa *JHS 136 Menettelytavat JHS-työssä*
- Optimaalinen eteneminen:
 1. Aloite JHS-suosituksen laatimiseksi käsitellään JHS-jaostossa
 2. Kootaan työryhmä tai etsitään asiantuntija, jolle muodostetaan ohjausryhmä
 3. Kirjoitetaan luonnos ja julkaistaan se palautteen antamista varten
 4. Viimeistellään luonnos, joka käsitellään JHS-jaostossa
 5. Hyväksymiskäsittely JUHTAssa
 6. Julkaistaan verkossa (HTML, PDF, ODT, DOC)
 7. Tiedotus: lehdistötiedote, JHS-uutiskirje

Standardi vai suositus?

Ja se ero oli...?

PARAS-puitelaki

- Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta 9.2.2007/169
- 12 §: Tietojärjestelmien ja yhteispalvelun kehittäminen
 - **Valtio ja kunnat** laativat **yhteisiä standardeja** tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja edistävät yhdessä uusien tietohallinnon järjestelmien ja toteuttamistapojen sekä sähköisten palvelujen käyttöönottoa.

Standardi?

Standardit

- laaditaan **konsensusperiaatteella**
- lähetetään ennen vahvistamista lausuntokierrokselle kaikille olennaisille tahoille
- ovat tunnustetun **puolueettoman** tahon, yleensä standardisoimisjärjestön, hyväksymiä asiakirjoja
- ovat yleisesti saatavilla olevia asiakirjoja
- on tarkoitettu yleiseen ja toistuvaan käyttöön
- ovat **vapaaehtoisia**, mutta viranomaiset voivat edellyttää päätöksissään niiden noudattamista

(Lähde: www.sfs.fi, SFS-EN 45020:1998)

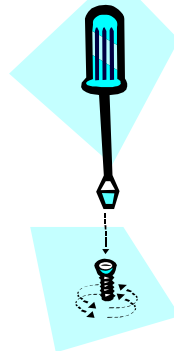
➤ Standardi vai suositus?

Standardejakin on monenlaisia

Kyllähän ruuvista...

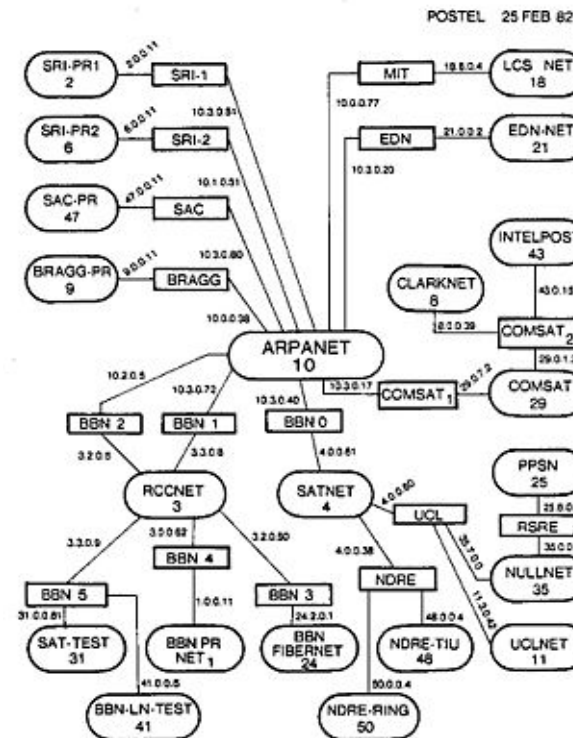
-Kanta, kierteisyys, mitat

-(Löytyi muuten >50 SFS-standardia...)

... mutta mitenkäs monimutkaisemmat?

(kuva: Internet-testiverkko, 1982)

➤ Best Practices, Common Practices, ITIL, RFC (, JHS?)...

SFS-yhteistyö

- SFS:n edustaja JHS-jaostossa
- Valituista JHS-suosituksista SFS-standardeja
 - JHS 143 (metatiedot): SFS-ISO 23081-1
 - JHS 159 (ISO OID): SFS 5971
 - JHS 174 (SLA): mahdollisesti syötteeksi ISO-standardille
- Julkisen hallinnon standardisalkku -suositus
 - Lista suositelluista standardeista
 - Standardien saatavuus julkiselle hallinnolle
 - Standardit ovat maksullisia, miten saadaan julkisen hallinnon käyttöön?

Jatkokehitys

SADe-hanke, tietohallintolaki

- SADe-hankkeessa käsiteltiin myös JHS-järjestelmää
 - JHS-järjestelmän kehittäminen osana IT-toiminnan ohjausta koskevia linjauksia
- Valtiovarainministeriössä on valmisteilla tietohallintolaki
 - Yhteentoimivuuden ohjausmekanismina todennäköisesti JHS-järjestelmä
 - Uusia vaatimuksia JHS-järjestelmän kehittämiseksi
 - Lakiehdotus lausuntokierrokselle kesäkuun alussa
 - Ehdotus julkaistaan myös valtiovarainministeriön WWW-sivuilla kesäkuun alussa kommentoitavaksi (www.vm.fi)

Kohdealueasiantuntijaryhmät

- Tukevat suositusten koko elinkaaren hallintaa
- "Versio 0.2":
 - Luokitus
 - Menetelmä
 - Tiedonhallinta
 - Paikkatieto
- Painopistealueet ja kohdealueasiantuntijaryhmät päätetään uudessa JHS-jaostossa

JHS-suositukset terveydenhuollossa

www.jhs-suositukset.fi

Voimassaoloaika

- Suositus ei vanhene automaattisesti!
 - Lakkautus vaatii
 - joko
 - palautekierroksen
 - JHS-jaoston esityksen
 - JUHTAn päätöksen
 - tai korvaavan suosituksen (esim. JHS 165/JHS 173)
- Voimassaoloaika kertoo, milloin suositukselle viimeistään pitää tehdä ajantasaisuustarkistus

JHS XXX ICT-palvelujen kehittäminen: kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu

- Tätä esitystä laadittaessa vielä työryhmän käsittelyssä palautekierroksen jälkeen
- Ohjaa organisaatioita kokonaisarkkitehtuurilähtöiseen kehittämiseen ja arkkitehtuurisuunnitteluun sekä arkkitehtuurin ylläpitoon liittyvässä prosessissa.

JHS 171 ICT-palvelujen kehittäminen: Kehittämiskohteiden tunnistaminen

- Kuvaa menetelmän kehittämiskohteiden tunnistamiseksi ICT-palveluita kehitettäessä.
- Suosituksessa ohjataan valmistautumista toiminnan kehittämisprojektin tai tietojärjestelmähankinnan esiselvitysprojektiin.

JHS 172 ICT-palvelujen kehittäminen: Esiselvitys

- Kuvaa julkisen hallinnon esiselvitysmenetelmän toteutusprosessin vaiheittain ja vaiheisiin liittyvät toimintaohjeet.
- Esiselvityksen tehtävänä on tuottaa tietoa toimintamallien tai tietojärjestelmän kehittämisestä päättävälle sekä määrittää lähtökohdat mahdolliselle tietojärjestelmän hankinnalle.

JHS 173 ICT-palvelujen kehittäminen: Vaatusmäärittely

- Opastaa tietojärjestelmiä hankkivia organisaatioita järjestelmän hankinnassa antamalla ohjeita ja malleja järjestelmän vaatimusten määrittelemiseksi.
- Suositus perustuu julkisen sektorin hyviin käytäntöihin ja eri organisaatioiden laatimiin ohjeisiin.

JHS 174 ICT-palvelujen palvelutasoluokitus

- Määrittää julkisessa hallinnossa käytettävien keskeisten jatkuvien ICT-palvelujen palvelutasoluokat ja laatukriteerit.
- Kuvaa palvelutasoihin liittyvän keskeisen laatuterminologian, ICT-palveluissa tyypillisesti käytettävät laatumääreet sekä muutaman keskeisen ICT-palvelun suositellun palvelutasoluokittelun.

JHS 159 ISO OID –yksilöintitunnuksen soveltaminen julkishallinnossa

- Esitystä laadittaessa odottamassa JHS-jaoston käsittelyä
- Päivitys, jossa opastetaan SFS 5971 –standardin käyttöä
- Selvennetty ja täsmennetty OID-tunnusten rakennetta ja käyttöä

Vältä väärää töpseleitä!

Kiitos!

<http://www.jhs-suositukset.fi>
jhs-sihteerit@jhs-suositukset.fi
pekka.niemi@vm.fi